

ननुपितृमातृदत्तराज्यंतवैवयोग्यमिति ममप्रतिनिवृत्तिरनुचिताइत्यत्राह ॥ त्वमेवेति ॥ सर्वगुणश्रेष्ठे ज्येष्ठेसति कनिष्ठोनराज्यार्हइतिधर्मत्वमेवजानासि इतित्वमेवराजाइतिवचोराममब्रवीत् ॥ रामोपि रमयतीतिव्युत्पत्त्या आश्रितचित्तरंजकोपिपितुरादेशात् राज्यनैच्छदित्युत्तरेणान्वयः ॥ अत्रहेतुगर्भविशेषणं परमोदारः स्वसुखसाधनस्य परस्मैदानमौदार्यं तद्युतः सुमुखः राज्यादपिवनेआम्लानाभ्यधिकमुखप्रसादयुक्तः ॥ सुमहायशाः प्रतिज्ञापालनरूपयशोभंगभियानैच्छदितिकतककृतः ॥ तीर्थस्तु परमोदारः याचकाभीष्टप्रदाननिरतः ॥ अर्थिलाभेनप्रसन्नमुखः ॥ सुमहायशाः अर्थवैमुख्येनप्रसिद्धकीर्तिरपि पित्राज्ञयैव भरतवाक्यनैच्छदित्याहुः ॥ ३६ ॥ ततः अस्य भरतस्य राज्याय राज्यरक्षणसामर्थ्यलब्धुं ॥ अहल्यादौदृशक्तिकांचित्यवैभवस्वपदस्पृष्टे पादुके न्यासरूपेणदत्त्वा पुनःपुनःप्रतिनिवृत्तियाचमानंभरतं चतुर्दशसमानंतरं सर्वथाप्रतिनिव

त्वमेवराजाधर्मज्ञइतिरामंवचोब्रवीत् ॥ रामोपिपरमोदारःसुमुखःसुमहायशाः ॥ ३६ ॥ नचैच्छत्पितुरादेशाद्राज्यंरामोमहाबलः ॥ पादुकेचास्यराज्यायन्यासंदत्त्वापुनःपुनः ॥ ३७ ॥ निवर्तयामासततोभरतंभरताग्रजः ॥ सकाममनवाप्यैवरामपादावुपस्पृशन् ॥ ३८ ॥ नंदिग्रामेकरोद्राज्यंरामागमनकांक्षया ॥ गतेतुभरतेश्रीमान्सत्यसंधोजितेंद्रियः ॥ ३९ ॥ रामस्तुपुनरालक्ष्यनागरस्यजनस्यच ॥ तत्रागमनमेकाग्रोदंडकान्प्रविवेशह ॥ ४० ॥

तितव्यमित्यभ्युपेत्य निवर्तयामास ॥ अस्येतिराज्यापेक्षयाषष्ठी दत्वेत्यत्रअस्मैइत्यर्थलभ्यं ॥ दत्वेत्यन्वयेपि संप्रदानस्यशेषत्वविवक्षयाषष्ठीत्यन्ये ॥ यत्तुनिक्षेपेमुख्यदानाभावान्नचतुर्थीदत्वेत्यन्वयेपीतितन्न खंडिकोपाध्यायःतस्मैचपेटांददातीतिमहाभाष्यप्रयोगविरोधात् ॥ ३७ ॥ सभरतः रामप्रतिनिवृत्तिरूपं काममनवाप्यैव रामपादौनमस्कुर्वन् प्रतिनिवृत्तइतिशेषः ॥ ३८ ॥ ततो नमस्कृत्य प्रतिनिवृत्तः ॥ नंदिग्रामेस्थित्वा रामश्चतुर्दशसमारूपप्रतिज्ञातसमयानंतरं राज्यायआगमिष्यतिइति रामागमनकांक्षयापादुकेपुरस्कृत्य राज्यमकरोत् ॥ उत्तरार्धस्पष्टं ॥ ३९ ॥ रामइति ॥ उक्तगुणविशिष्टो रामस्तु अत्यासन्नतयानागरस्य मंत्रिवृद्धादिपौरजनस्य भरतस्यच तत्र चित्रकूटे आगमनमालक्ष्य संभाव्य तेषांप्रतिनिवर्तनप्रथासाद्वरमितोपिदूरगमनमितिसंचित्यदंडकान् दंडकारण्यानि अवांतरवनबहुत्वाद्बहुवचनं ॥ तेषांरक्षश्चोरादिभूयिष्ठत्वादेकाग्रः सज्जोभूत्वा प्रविवेश हेतिप्रसिद्धौ ॥ ४० ॥